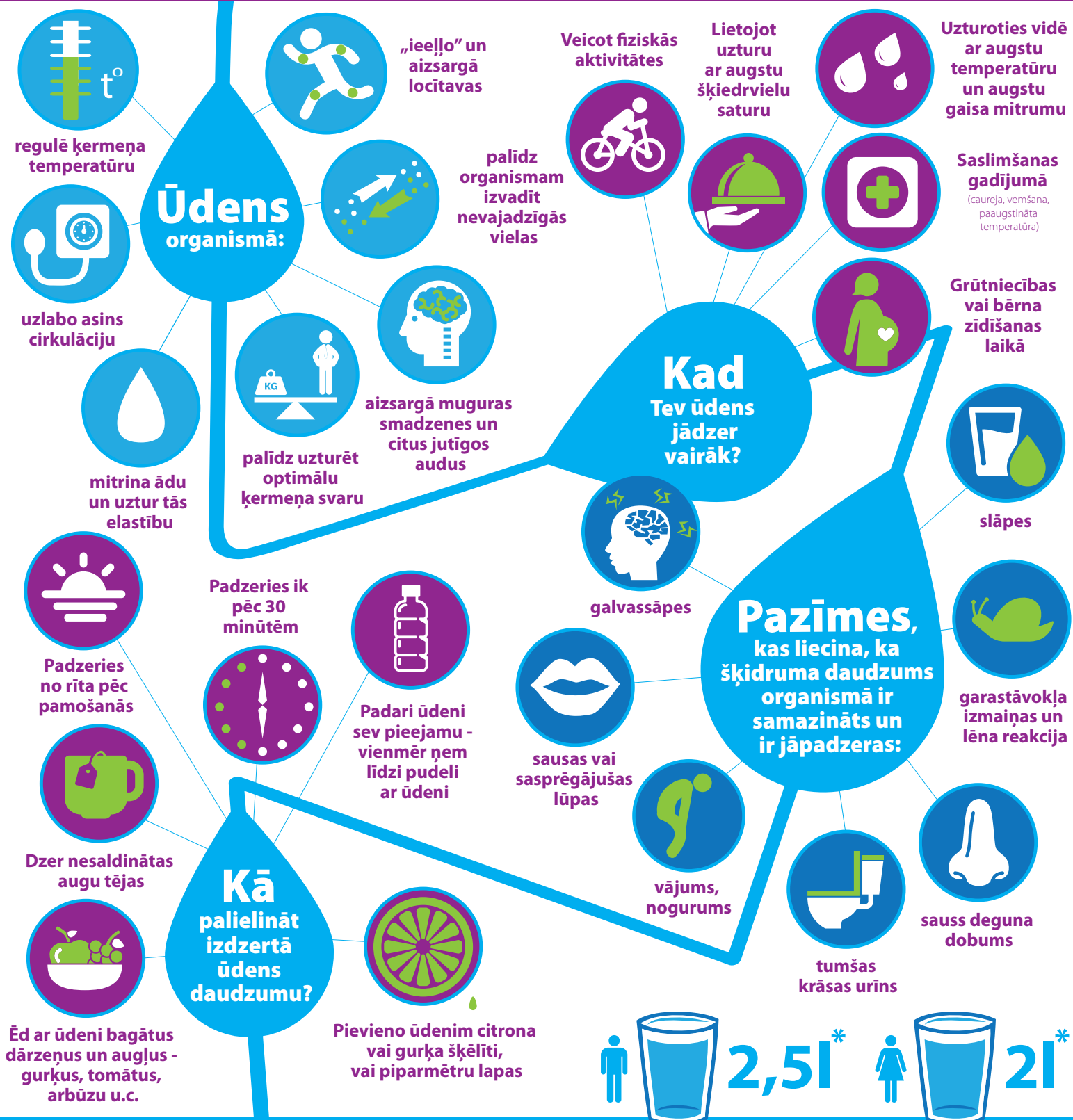

Neaizmirsti padzerties!

ŪDENS IR KATRĀ CILVĒKA ĶERMEŅA ŠŪNĀ, un pieaugušā cilvēkā tas ir LĪDZ 60% NO KOPEJĀS ĶERMEŅA MASAS

* Eiropas Pārvaldes nekaitīguma iestādes viedoklis

Cilvēka organisms NEUZKRĀJ ŪDENI, tāpēc tas REGULĀRI JĀDZER.
 Ūdens no organisma izdalās ar sviedriem, izelpoto gaisu, urīnu un izkārnījumiem.

PELDIES DROŠI!

Slimību profilakses un kontroles centrs

NEPELDIES

lielā vējā

negaisā,
lietū

naktī

PRIEKŠROKU DOD OFICIĀLAI PELDVIETAI

JA TUVUMĀ TĀDAS NAV, TAD IZVĒLIES PELDVIETU, KURAI

- ✓ lēzens krasts un ciets pamats
- ✓ daudz atpūtnieku, ir labi zināma
- ✓ lēna straume vai stāvošs ūdens
- ✓ tuvumā nav atvaru, tā nav aizaugusi

peldi uz krastu,
ja nogursti, pasliktinās
pašsajūta vai
mainās laika apstākļi

krastā palikušajiem
izstāsti, cik ilgi un
tālu peldēsi

pēc sakaršanas saulē
ūdenī ieej lēnām

ūdenī brien lēnām,
taustot pamatu

nepeldies viens

apdomīgi **izvērtē situāciju,**
nepakļauj sevi riskam,
cenšoties glābt slīkstošo.
Palīdzību slīkstošajam sniedz
no krasta, pamatot kādu virvē
iesietu priekšmetu
(plastmasas pudeli, riņķi)
vai pasniedzot zaru,
pie kā pieķerties.

**VIENMĒR PIESKATI
BĒRNUS**
ūdens tuvumā un
neatstāj tos
ne uz mirkli vienus

atsvaidzini **pirmās palīdzības
sniegšanas zināšanas**

nekad nelec uz galvas
ūdenī un neļauj to darīt
citiem

neveic trikus, negrūsties,
jokojoties nesauc
"Palīgā, slīkstu!"

peldēt alkohola vai
citu apreibinošo
vielu ietekmē ir aizliegts

NOSLĪKŠANA UN SLĪKŠANA 2018. gadā

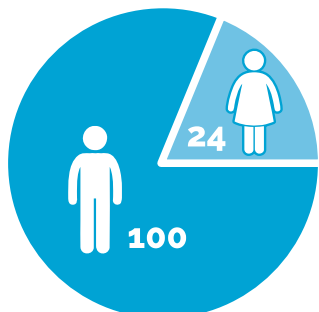
124 nāves gadījumi
(t.sk. 6 bērni)

Aptuveni **katrs otrais** no noslīkušajiem

ir bijis **alkohola reibumā**

Ja pamani slīkšanu,
sauc pēc palīdzības
(ja tuvumā nav glābēja vai
citu personu, kas var palīdzēt,
zvani 112).

Atceries – slīkstošs cilvēks
nespēj saukt vai māt ar roku
pēc palīdzības!

DOMĀ AR GALVU, NELEC UZ TĀS!

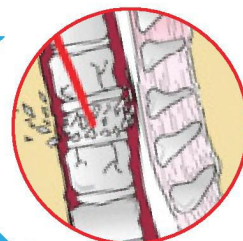
Slimību profilakses un kontroles centrs

Materiāls sagatavots 2017.gadā

"Kas ar mani var notikt, ja lēkšu?"

Viens nepārdomāts lēcieni uz galvas ūdenī (no krasta, laipas, tilta vai trampļīna) var mainīt Tavu dzīvi pilnībā!

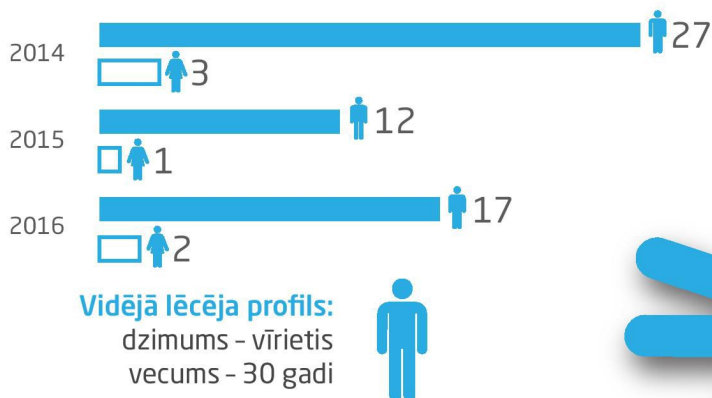
Mugurkaula kakla daļas traumēšana

Invaliditāte (paralīze) uz mūžu

Nāve

LATVIJĀ REĢISTRĒTO TRAUMU SKAITS, KAS GŪTAS LECOT ŪDENĪ

SEKAS MUGURKAULA KAKLA DAĻAS SKRIEMEĻU TRAUMAI (LŪZUMAM):

Paralizēts viss ķermenis, kājas, rokas, plaukstas

Var pakustināt tikai galvu

Var būt spējīgs vadīt motorizētu ratiņkrēslu

24 stundas diennaktī nepieciešama pastāvīga palīdzība ikdienas aktivitātēs - paēst, apģērbties, nomazgāties

Nespēj elpot (tiek pieslēgts mākslīgajai elpināšanai), kontrolēt urīnpūšļa un zarnu darbību

Nespēj vadīt automašīnu

Var nespēt runāt

"Es biju pārliecināts, ka varu uzticēties sev un savai mācai peldēt. Tagad man ir jāgaida, kad kāds atnāks mani pabarot, varbūt izvedīs pastaigā ar ratiņkrēslu."

IETEIKUMI:

Nekad nelec uz galvas ūdenī, īpaši nepazīstamās ūdenstilpnēs!

Nelec uz galvas ūdenī arī tad, ja tā esi darījis iepriekš

Lecot uz galvas baseinā, pārliecinies, ka tā dziļums ir vismaz 3 - 4 m

Ūdenī vislabāk iebrist. Tikai tā vari pārliecināties par ūdenstilpnes pamatu

Neej peldēties, ja esi lietojis alkoholu vai stipri sakarsis saulē

Neļauj lēkt arī citiem!

JĀ ESI KLĀT NELAIMES GADĪJUMAM:

zvani, nosaucot nelaimes vietas koordinātas un piebraukšanas iespējas

vai izmanto mobilo lietotni "eVeselībasPunkts" glābēju izsaukšanai (ar tās palīdzību zvana laikā var nodot zvanītāja atrašanās vietas datus - GPS koordinātas)

sagaidi glābējus, norādi cietušā atrašanās vietu

bez vajadzības pats nekustini cietušo, nenes ārā no ūdens, lai nenodarītu papildus bojājumus traumētajam mugurkaulam

SAUĻOJIES DROŠI!

Slimību profilakses un kontroles centrs

Latvijā ādas nemelanomas audzēji ir viena no biežākajām onkoloģiskajām slimībām gan sievietēm, gan vīriešiem

Latvijā ar ādas melanomu ik gadu saslimst vairāk kā 200 cilvēki un tas ir agresīvākais ādas vēža veids

Saslimstība ar ādas melanomu pieaug pēc 45 gadu vecuma

FAKTI PAR SAUĻOŠANOS

IEDEGUMS

- ir ādas aizsargreakcija pret UV starojumu
- nav organisma veselības pazīme, tas ir tikai modes kliedziens
- nepasargā no ādas apdeguma vai ādas vēža

vasaras laikā pietiek 2 - 3 reizes nedēļā 5-15 min pakļaut seju un rokas saules ietekmei, lai uzņemtu D vitamīnu pietiekamā daudzumā

saules iedegums un apdegums var veidoties arī mākoņainā laikā

jo vairāk āda pakļauta saules ietekmei bērnībā, jo augstāks risks saslimt ar ādas melanomu

UV starojums veicina ādas novecošanos, grumbu un kataraktas (acu slimība) veidošanos

UV starojuma negatīvā iedarbība uz ādu dzīves laikā kumulējas

MAZĀK SAULES = VESELĀKA, JAUNĀKA UN SKAISTĀKA ĀDA

Neuzturies saulē no plkst.10.00 līdz 16.00

- Ja iespējams, uzturieties ēnā zem kokiem vai saulesarga
- Seko ultravioletās radiācijas indeksam
- Velc vieglu, gaišu, dabīga materiāla apģērbu
- Velc cepuri ar platām malām, kas apēno seju, ausis un sprandu
- Nēsā saulesbrilles ar UV filtra pārklājumu
- Lieto saules aizsargkrēmu

neizmirsti uzklāt uz lūpām, sprandas, ausīm, plaukstu un pēdu virspusēm

lieto ūdensizturīgu aizsargkrēmu, ja atpūties pie ūdens

SPF >20
jo gaišāka āda, jo aizsargkrēma SPF skaitlim jābūt lielākam

SPF >50

īpaša aizsardzība bērnu ādai

~35ml

labāk vairāk, nekā mazāk (~2 ēd.k. vienā uzklāšanas reizē)

uzklāj 15-20min pirms došanās ārā

ar aizsardzību pret **UVA, UVB**

atkārtoti uzklāj ik pēc 2h, pēc peldes vai intensīvas svišanas

Īpašu uzmanību pievērš bērnu ādas aizsardzībai, jo bērnam tā ir visjūtīgākā pret UV starojumu.

Slimību profilakses un kontroles centrs

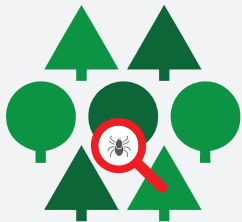
Materiāls sagatavots 2016. gadā

ĒRČES

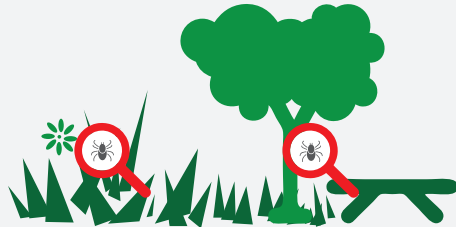

Ērču aktivitātes sezona Latvijā parasti ilgst no aprīļa sākuma līdz oktobra beigām

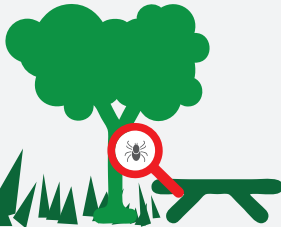
Ērces sastopamas:

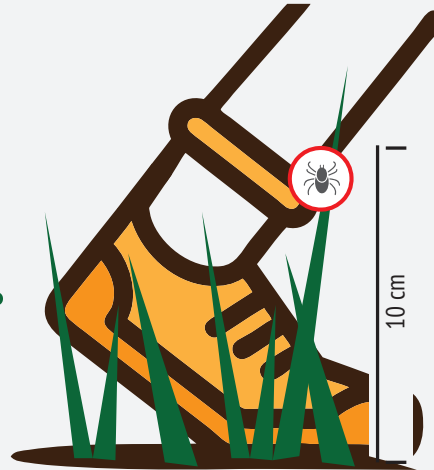
mitrās un ēnainās vietās
(jauktos koku mežos, krūmājos, izcirtumos)

nekoptās pļavās

dārzos, parkos
kur ir neizpļauta zāle

Ērce parasti sēž uz zāles stiebra apmēram 10 cm augstumā no zemes, gaidot, kad kāds, kam varētu pieķerties, ies garām.

Ērces visbiežāk nokļūst uz garāmejošu cilvēku apaviem un apģērba potišu augstumā un tad lēnām pārvietojas uz augšu.

Ērcei nav acu, tomēr tā "pamana" savu upuri, jo spēj sajūst garām ejošas radības svārstības, siltumu, aromātu.

Ērču pārnestās slimības:

ĒRČU ENCEFALĪTS

LAIMAS SLIMĪBA

ĒRLIHIOZE

No Laimas slimības un ērlihiozes (pret kurām nav vakcīnas)

Tu vari sevi pasargāt, ievērojot piesardzības pasākumus un izvairoties no ērces piesūkšanās

Pirms došanās mežā **pielāgo apģērbu tā, lai ērce nevarētu zem tā pakļūt** un būtu iespējams to savlaicīgi notraukt.

Kreklu liec biksēs

Bikšu galus liec zeķēs vai zābakos

Aprocēm un apkaklei jābūt cieši pieguļošanai

Izvēlies gaišas un, vēlams, slidošas drēbes, uz kurām ērces labi saskatāmas un nevar pieķerties

Pastaigas laikā **ik pa brīdim aplūko apģērbu**, lai ieraudzītu un laikus notrauktu pa to rāpojošas ērces.

No ērču encefalīta Tevi var pasargāt vakcinācija

Pret ērču encefalītu iespējams vakcinēties visu gadu.

Īpaši svarīgi vakcinēties ir cilvēkiem, kuri bieži apmeklē mežus, krūmainas vietas.

VALSTS APMĀKSĀTO VAKCINĀCIJU PRET ĒRČU ENCEFALĪTU VAR SAŅEMT:

Bērni (no 1 līdz 18 gadu vecumam), ja bērna deklarētā dzīvesvieta ir ērču encefalīta endēmiskajā teritorijā. (teritoriju sarakstu meklē www.spkc.gov.lv sadaļā "Vakcinācija") **Vakcināciju plāno un veic ģimenes ārsts.**

Ja bērns ir reģistrēts endēmiskajā teritorijā, bet viņa ģimenes ārsta prakse neatrodas šajā teritorijā, vakcinācija jāveic pie cita ģimenes ārsta, kura prakse atrodas kādā no endēmiskajām teritorijām.

Bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni visā Latvijas teritorijā, neatkarīgi no dzīvesvietas!

Uz apģērba un apaviem izsmidzini aizsardzības līdzekli – repelentu pret insektiem, tai skaitā ērcēm.

Ādu apsmidzini minimāli un vienmēr atceries to nomazgāt, atgriežoties telpās.

Repelenta izmantošanai nebūs nozīmes, ja apģērbs nebūs pielāgots tā, lai ērce zem tā nevarētu pakļūt!

Regulāri pārbaudi savu mājdzīvnieku, arī mājdzīvnieki ērces var atnest mājās.

Puķes, koku zarus, pirms ienešanas mājās, nopurini un apskati.

